

I am here

Essay af Jesper Wung-Sung

Jesper Wung-Sung

Jeg var ved at indlede dette essay med ordet "jeg". Om igen: Det virkede pludselig upassende sådan at tale om sig selv fra allerførste færd, i det mindste burde man camouflere selvoptaget-heden ved at hæve hovedet og ordforrådet til noget, der lignede et klædeligt overblik.

Jeg ... Situationen er den, at jeg i øjeblikket sidder med flyttekasser op til begge ører. "Sådan samles kassen. 1. Buk klap A indad og nedad. 2. Bøj klapperne B over hinanden og lad dem danne bund. 3. Vend kassen, rejs klap A, derefter rejs klapperne B, læg klap A ned, bøj klapperne C indad og nedad." Mere skal der ikke til. Jeg føler mig generet, forstyrret. Uorden og kaos tårner sig op. ("Forsigtig. Handle with care").

Papkasserne spærrer for mit udsyn. Jeg mister det overblik, der ellers løbende kæmper en heroisk kamp for at opretholde proportioner og sikre perspektiver. Jeg mister det overskud, der burde minde mig om eksempelvis den elementære forskel på at flytte og at flygte.

Nu er og bliver det jo umuligt at fordele sit fokus, sin opmærksomhed, ligeligt alle steder – det fremgår af selve det offentlige overblik, nyhedsmedierne. Også her må der prioriteres hårdhændet, når det handler om reportager fra verdens fortvivlede brandpunkter. Der skaltes og valtes, og nærmest som på de kirkelige hitlister over navne på dødsattesterne stiger nogle pludselig voldsomt i popularitet, mens andre glider ned på glemslens pladser. Disse måneders sikre nummer 1 er "Afghanistan". "Osama bin Laden", "mullah Omar", "Kabul", "Jalalabad", "Kandahar" – det er melodier, vi alle kan nynne med på.

Sådan var det ikke for bare tre år siden. Den gang jeg mødte ham. Javed fra Afghanistan.

Jeg møder ham i bussen på Stevns. Han har problemer. Med nærmest uhyggelig overtydelig symbolik har automaten stemplet hans klippekort med gårsdagens dato. Han er steget på, har lige stukket kortet så langt

ind i revnen at klippet høres, og er begyndt at bevæge sig ned gennem bussen for at finde et sæde, da han må vende om. Der er sket en fejl. Han har fulgt reglerne, men alligevel står der nu sort på hvidt på hans kort, at han ikke må køre med længere. Buschaufføren forsøger at få kontakt over radioen, så fejlen kan udbedres. Men der er ingen i den anden ende. Hun prøver igen. Ingen forbindelse. Så skribler hun lidt ned med kuglepen på hans kort. Hun ryster ærgerlig på hovedet. Det er uholdbart. Det svækker hans sag: Vil en kontrollør, der står på toget mellem Ishøj station og Københavns Hovedbanegård tro på, at der er sket en automatfejl i bussen fra Store Heddinge? En sorthåret fyr der ikke taler dansk?

Javed, 25 år, fra Afghanistan, bor på et asylcenter i Sigerslev. Men han har lige fået at vide, at han ikke må køre med mere – at han skal ud af landet. "They give me deport!" Han er frustreret og taler hurtigt, men ser på mig med et resigneret blik. Han har sagt det hele før. "Russia take positive! I take negative! I go to court. They say Afghanistan okay." Men Javed ved, at der ikke er o.k. i sit hjemland. "You have to do this", han lægger håndkanten mod læderjakken under brystet for at markere

den lovpligtige længde på skægget i Afghanistan. Han er flygtet af politiske grunde og ved, hvad der venter ham, hvis han vender hjem.

Fra skægstubbene fører han hånden op til håret. Grå hår. De er kommet på det halvandet år, han har været i Danmark. Fingrene mod panden. "Tension here! I talk to you – but think about my family in Afghanistan. I can't sleep. I think every night. Many people break window. Because they have tension. If I sit in center I think too much!"

Vi følges videre i toget. Javed er på vej til Roskilde, til et andet center, for at besøge nogle venner, som han lærte at kende i Sandholmlejren, da han kom til landet. Han forstår ikke, hvordan sagsbehandlingen kan tage så lang tid. Han kender en mand, der lige har fået opholdstilladelse. Men det er ikke det samme menneske, som det der søgte for to år siden.

Javed vil ud at arbejde. Han vil betale skat. Han vil gøre noget. Ikke bare sidde inde på sit værelse. Før gik han til undervisning hver dag klokken otte, men de sidste tre måneder har han ikke orket. "Now I tired. Before I go to school. Keep head busy! Before I have diplom. I tired everything." Nu laver han lidt mad, spiller en pot billard eller et parti skak, hvis der er nogen, som gider. Ellers ligger han i sengen og lytter til musik eller prøver på at sove.

Det er svært, når logikken blæser i vinden. Når myndighederne ændrer politik, som vejret skifter. "One month all afghanistan people positive and one month negative." Javed føler, at det er vilkårligt – når det ikke er direkte uretfærdigt.

ÅG'ere kaldes de personer, der kommer til Danmark uden de nødvendige kvalifikationer for at få opholdstilladelse. Deres ankomst er åbenbar grundløs. Men Javed har set flere ÅG'ere fuske med papirerne og få opholdstilladelse. "People come from Pakistan. Say they come from Afghanistan – and they get positive!" Han har gået dem på klingerne i centrene. De ved ingenting om

Afghanistan – fordi de ikke er afghanere. "This route: go where?" They don't know. This route: go where? They don't know. They lie! They not from Afghanistan." Alligevel får nogle af dem lov til at blive, mens andre bliver sendt hjem. Javed kender og forstår ikke myndighedernes veje. Men nu har han fået besked om, at hans går hjem til Afghanistan.

Javed pædagogiserer sit sprog og sin gestik, fordi han er vant til at være konfronteret med instanser, der ingenting synes at forstå. Han kender en mand på et af centrene, som ikke længere får penge, fordi han nægter at rejse hjem. Nu er han begyndt at stjæle, fordi han ikke har råd til at købe sig en cigaret. Han illustrerer mandens moralske forfald ved at lægge en busbillet og en togbillet på sædet. Den ene er mandens ejendom, den anden ikke. "Before he take one. Now", Javed tager begge billetter op i hånden.

Javed eksemplificerer sin situation ved at indsætte mig på sin plads, fordi han er vant til at være konfronteret med instanser, der ingen forståelse synes at have. "If you go to København you get killed. They say: You go to København."

Hans udsagn er blevet draget i tvivl, fordi han ikke kan huske detaljer flere år tilbage. Javed overører det igen til mig: Jeg sidder her i toget. Jeg har en billet, som jeg kan fremlægge som bevis. Men det er ikke nok, jeg skal også kunne beskrive kupeen i detaljer. Hvordan så den ud? Hvor mange sad der? Han peger på det grå askebæger. "This high, or this high? In two years, in three years?" Det er umuligt at huske. Men jeg var der. Javed ser på mig: "But I know you here. You sit here. And I am here."

Jeg tog afsked med Javed på Københavns Hovedbanegård. Vores veje havde krydset hinanden den 30. oktober 1998. Siden bevægede jeg mig længere ud ad min, og Javed og hans historie gled bagud. Indtil den ramte mig i nakken midt i september

sidste år, hvor "Afghanistan!" med et slag strøg til tops som alle Ugers Uundgæelige. Ramte mig sammen med den dårlige samvittighed over ikke at have forsøgt at følge op og få besvaret nogle af alle de spørgsmål, der nu trængte sig på: Hvor var han? I Danmark? Flygtet videre? Sendt tilbage til Afghanistan? Hvordan havde han det? Hvad lavede han? Studerede han? Var han i fængsel? Var han i live?

Jeg ved det ikke. Men jeg ved, det er en luksus at kunne flytte eller rejse, fordi man har lyst. Og jeg ved at blandt mine papkasser med bekvemmelighedsting er en fyr som Javed og hans historie vigtig for at bibeholde et mere nuanceret og mindre ego-centreret syn på tilværelsen. I disse måneders Afghanistan-krig og disse års flygtningedebat er han mit perspektiv, min målestok. Han er det simple pejlemærke på jorden, man kan have brug for i et barskt og oprørt hav: Et menneske.

Han er her.